

2018-06-28
S2018/03926/JÄM (delvis)

Socialdepartementet

Jämställdhetsmyndigheten
Box 73
424 22 Angered

Uppdrag angående effektiva arbetssätt och metoder för informationsspridning gällande könsstympling av flickor och kvinnor

Regeringens beslut

Regeringen ger Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att inventera effektiva arbetssätt för attitydförändring och beteendeförändring gällande könsstympling av flickor och kvinnor och sprida dessa till relevanta aktörer.

Jämställdhetsmyndigheten får för uppdragets genomförande använda 500 000 kronor under 2018 från utgiftsområde 13 anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagsposten 12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska lämnas senast den 1 december 2018. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2019. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 september 2020. I samband med detta ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2019.

Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

I uppdraget ska synpunkter inhämtas från Länsstyrelsen i Östergötlands län, Socialstyrelsen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för statens stöd till trossamfund och Statens Skolverk.

Synpunkter ska också inhämtas från civilsamhällesaktörer och nationella nätverk för öppna ungdomsverksamheter och mötesplatser.

Ärendet

Könsstympling av flickor och kvinnor är en allvarlig kränkning som medför ett stort lidande för den som utsätts. Ingreppet är ett uttryck för hedersnormer och har under lång tid förekommit i flera länder i Afrika och Mellanöstern. Förutom att könsstympling av flickor och kvinnor kan handla om ett allvarligt hälsoproblem är det också en kränkning av mänskliga rättigheter, vilket framgår av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) artiklarna 19, 24 och 37. I Sverige är könsstympling av flickor och kvinnor förbjudet enligt lagen (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor. Lagen gäller ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympla dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem. Förbudet gäller oavsett om samtycke har lämnats eller inte. År 2012 var antalet könsstympade flickor och kvinnor i Sverige cirka 38 000 enligt en uppskattning gjord av Socialstyrelsen (Socialstyrelsen 2015). Sedan dess har Sverige fått en kraftigt ökad invandring, bland annat från de områden där könsstympling av flickor och kvinnor praktiseras, vilket gör att antalet nu troligtvis är högre. Genom migration har könsstympling av flickor och kvinnor blivit en global angelägenhet.

I Sverige har civilsamhällesaktörer under lång tid arbetat för attitydförändring och beteendeförändring hos de målgrupper som praktiserar könsstympling av flickor och kvinnor. Det finns ingen samlad bild av hur attityder till könsstympling ser ut bland personer som nu lever i Sverige. Forskning om attityder till kvinnlig könsstympling bland somaliska män och kvinnor bosatta i Sverige visar dock att det verkar ske en förändring av attityder i riktning mot att färre stödjer kvinnlig könsstympling (Wahlberg, 2017 Continuity or change?). I det attitydförändrande arbetet kan det civila samhället vara en viktig samverkanspart för offentlig verksamhet.

I november 2016 presenterade regeringen en sektorsövergripande nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026 (S2017/01221/JÄM). Strategins tillämpningsområde är alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck med dess skiftande uttryck såsom könsstympling och tvångsäktenskap. I november och december 2017 gav regeringen Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Östergötlands län i

uppdrag att ta fram förslag som kan tas in i en nationell handlingsplan mot könsstymning av flickor och kvinnor (S2017/06724/JÄM) och (S2017/07421/JÄM). Myndigheterna identifierade flera områden inom vilka arbetet mot könsstymning skulle kunna stärkas och förbättras. Länsstyrelsen i Östergötlands län identifierade bland annat fritidspedagoger som aktörer med utrymme att i sin verksamhet belysa hedersrelaterat våld och dess yttringar, däribland könsstymning. Även det civila samhället lyfts fram som en arena där arbetet mot könsstymning bör kunna utvecklas.

Närmare om uppdraget

Jämställdhetsmyndigheten ska enligt sin instruktion främja utvecklingen av förebyggande insatser mot mäns våld mot kvinnor, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten har också i uppdrag att sammanställa, sprida och utveckla effektiva arbetsmetoder för våldsförebyggande arbete avseende unga män och pojkar i hederskontext.

Detta uppdrag kompletterar myndighetens befintliga uppgift och uppdrag, nu med ett särskilt fokus på att stärka arbetet mot könsstymning. Syftet med uppdraget är att stimulera utvecklingen av förebyggande arbete mot könsstymning av flickor och kvinnor.

Inom ramen för uppdraget ska Jämställdhetsmyndigheten inventera effektiva arbetssätt för hur fritidsverksamheter, öppna ungdomsverksamheter och mötesplatser kan förebygga och motverka könsstymning av flickor och kvinnor. Myndigheten ska vidare sprida kunskap om dessa arbetssätt tillbaka till målgruppen.

Jämställdhetsmyndigheten ska även inventera effektiva metoder för attitydförändring av och informationsspridning om könsstymning av flickor och kvinnor. Ett särskilt fokus ska läggas på hur aktörer i det civila samhället kan förebygga och motverka könsstymning. Erfarenheter från andra länder ska också inhämtas. Förebyggande arbete där det förekommer samverkan mellan civila samhället och offentlig verksamhet ska särskilt beaktas. Relevanta metoder ska spridas till aktörer och verksamheter som möter flickor och kvinnor som löper risk för att bli könsstympade eller flickor och kvinnor som har blivit könsstympade.

Syftet med spridningsarbetet ska vara att stödja och stimulera utvecklingen av ett förebyggande arbete mot könsstämpning inom dessa verksamheter och i samverkan med civila samhället.

Detta beslut gäller medel för 2018.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Frida Hansson

Kopia till

Kammarkollegiet

Statsrådsberedningen/Internredovisningen

Finansdepartementet/Ba

Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Socialstyrelsen

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Myndigheten för statens stöd till trossamfund

Statens Skolverk

U.h. S/SAM